



Antopäivä
15.10.2014

Finlex
Diaarinumero
01656/13/KU/1305

ASIA

Maisterin oppiarvon peruuttamista koskeva valitus

Valittaja



Päätös, johon on haettu muutosta

Itä-Suomen yliopiston luonnontieteiden ja metsätieteiden tiedekunnan
dekaani
8.5.2013 Nro 239/2013

Dekaani on peruuttanut valittajan filosofian maisterin oppiarvon.

VAATIMUKSET HALLINTO-OIKEUDESSA

Päätös on kumottava. Valittajalle on myönnettävä filosofian maisterin tutkinto tai toissijaisesti asia on palautettava Itä-Suomen yliopistolle tutkinnon myöntämistä varten.

Lausunto ja vastine

Valittajalle on varattu tilaisuus lausua ja esittää hallinto-oikeudelle asiakirjaselvitystä Itä-Suomen yliopiston muutoksenhakulautakunnan päätöksestä 28.8.2013 § 58, jolla maisterin tutkinnon peruuttamista koskeva asia on siirretty hallinto-oikeuden käsiteltäväksi. Valittajan asiamies on antanut 25.10.2013 päivätyn lausuman. Valittaja on toimittanut hallinto-oikeudelle 24.10.2013 päivätyn lausuman.

Itä-Suomen yliopisto on antanut lausunnon.

Valittajan asiamies ja valittaja itse ovat antaneet vastineet (19.5.2014), jotka on annettu tiedoksi yliopistolle.

Oikeusapu

Valittajalle on Keski-Savon oikeusaputoimiston 11.10.2013 tekemällä päätöksellä myönnetty oikeusapua ilman omavastuuta 28.8.2013 alkaen ja hänen avustajakseen on määrätty oikeustieteen maisteri [REDACTED].

Asianajotoimisto [REDACTED] 8.9.2014 päivätyn laskuerittelyn mukaan [REDACTED] palkkiovaatimus asian hoitamisesta on 22,89 tunnilta 2 408,00 euroa ja sille arvonlisäveroa 577,89 euroa eli yhteensä 2 985,89 euroa. Avustajan ilmoituksen mukaan kulujen määrään on vaikuttanut erityisesti se, että toimeksianto on jouduttu hoitamaan pääasiallisesti englannin kielellä, mikä vuoksi avustaja vaatii asiassa oikeusapulain mukaisesti tuntipalkkion korottamista.

Merkittään

Kuopion hallinto-oikeudessa (1.4.2014 lähtien Itä-Suomen hallinto-oikeus) on ollut vireillä valittajan pro gradu -työn uudelleen arvioimisesta päättämistä, pro gradu -työn hylkäämistä ja jatko-opinto-oikeuden peruuttamista koskevat valitukset. Kuopion hallinto-oikeus on päätöksellään 21.2.2014 nro 14/0033/4 jättänyt valitukset tutkimatta ja todennut, että se antaa ratkaisun maisterin oppiarvon peruuttamista koskevassa asiassa myöhemmin.

HALLINTO-OIKEUDEN RATKAISU

Hallinto-oikeus kumoo Itä-Suomen yliopiston luonnontieteiden ja metsätieteiden tiedekunnan dekaanin päätöksen 8.5.2013 Nro 239/2013.

Valtion varoista maksetaan valittajan avustajalle oikeustieteen maisteri [REDACTED] laskun mukaisesti yhteensä 2 408,00 euroa ja tälle määrälle arvonlisäveroa 577,89 euroa eli yhteensä 2 985,89 euroa. Mainittu määrä jää valtion vahingoksi. Hallinto-oikeus hylkää avustajan vaatimuksen palkkion määräämisestä korotettuna.

Perustelut

Asian taustaa

Valittaja on opiskellut Itä-Suomen yliopiston kansainvälisessä maisterikoulutuksessa. Itä-Suomen yliopiston luonnontieteiden ja metsätieteiden tiedekunnan dekaani on 5.12.2011 (nro 772/2011) päättänyt, että valittajan laati ma fysiikan pro gradu -työ arvostellaan arvosanalla kiitettävä. Luonnontieteiden ja metsätieteiden tiedekunta on 21.12.2011 myöntänyt valittajalle filosofian maisterin (FM) oppiarvon.

Valittaja on marraskuussa 2012 yhdessä kolmen muun kirjoittajan kanssa lähettänyt artikkelin julkaistavaksi Applied Optics -aikakauslehdessä. Aikakauslehteä julkaiseva Amerikan optiikan seura (Optical Society of America) on antanut valittajalle muodollisen varoituksen plagioinnista, koska valittajan artikkelikäsitelmässä esitetty teksti, kuvat ja plasmoninen nanora-

kenne oli todettu plagioiduksi eräästä aikaisemmin julkaistusta artikkelista. Valittajan ja muiden kirjoittajien yhteisartikkeliä ei julkaistu.

Itä-Suomen yliopiston rehtori on 27.12.2012 tekemällään päätöksellä asettanut eettisen toimikunnan tutkimaan valittajan yliopistossa tekemää tieteellistä työtä kaikin soveltuvin osin. Päätöksen mukaan toimikunnan tulee antaa lausunto siitä, onko valittajan toiminta vastannut hyvää tieteellistä käytäntöä. Toimikunnan 26.3.2013 antaman lausunnon mukaan samankaltaisuudet valittajan pro gradu -työn ja erään aikaisemmin julkaistun artikkelin välillä ovat liian suuria, jotta kyseessä voisi olla yhteensattuma. Toimikunnan lausunnon mukaan valittaja on syyllistynyt tutkimusvilppiin (plagiointi, sepittäminen ja tiedeyhteisön harhaanjohtaminen). Lausunnon mukaan vilppiä voidaan pitää vakavana ja jatkuvana, sillä se ylittää gradu-työstä aina viimeisimpään julkaistavaksi lähetettyyn artikkelikäsikirjoitukseen.

Itä-Suomen yliopiston rehtori on 2.4.2013 päättänyt, että valittajan pro gradu -työ arvioidaan uudelleen asiavirheen korjaamista koskevan hallintolain 50 §:n nojalla. Luonnontieteiden ja metsätieteiden tiedekunnan dekaani on 6.5.2013 tekemällään päätöksellä määrännyt tarkastajat uudelleen arvioimaan valittajan pro gradu -työn. Tarkastajat ovat 8.5.2013 päivätyssä arvioinnissaan esittäneet työn hylkäämistä muun muassa plagioinnin vuoksi.

Itä-Suomen yliopiston luonnontieteiden ja metsätieteiden tiedekunnan dekaani on päätöksellään 8.5.2013 (238/2013) korjannut 5.12.2011 annetun päätöksen (772/2011), jolla oli hyväksytty valittajan filosofian maisterin tutkintoa varten laatima pro gradu -työ. Dekaanin on hylännyt valittajan pro gradu -työn.

Itä-Suomen yliopiston luonnontieteiden ja metsätieteiden tiedekunnan dekaani on päätöksellään 8.5.2013 (239/2013) perunut valittajan filosofian maisterin oppiarvon.

Valittaja on hakenut muutosta dekaanin 8.5.2013 tekemiin päätöksiin Itä-Suomen yliopiston muutoksenhakulautakunnalta. Muutoksenhakulautakunta on 28.8.2013 tekemällään päätöksellä § 58 muun muassa hylännyt valittajan oikaisupyynnön koskien pro gradu -työn uudelleenarvioimista ja työn hylkäämistä. Muutoksenhakulautakunta on siirtänyt valittajan maisteritutkinnon peruuttamista koskevan oikaisupyynnön Kuopion hallinto-oikeudelle ratkaistavaksi.

Muutoksenhakulautakunta on käsitellyt asiaa uudelleen kokouksessaan 11.10.2013, koska sillä ei ollut asiaa aikaisemmin käsiteltäessä käytettävissä valittajan varsinaista vastinetta, vaan ainoastaan vastinetta täydentävä asiakirja. Muutoksenhakulautakunta on päätöksellään 11.10.2013 § 9 hylännyt valittajan oikaisupyynnön pro gradu -työn arvostelun osalta. Lisäksi muutoksenhakulautakunta on todennut, että maisteritutkinnon peruuttamista koskeva asia on sen aiemmalla päätöksellä siirretty Kuopion hallinto-oikeuden käsiteltäväksi.

Oikeudenkäynnin kohde ja osapuolten näkemykset

Itä-Suomen yliopiston luonnontieteiden ja metsätieteiden tiedekunnan dekaani on 8.5.2013 tekemällään päätöksellä peruuttanut valittajan filosofian maisterin oppiarvon. Dekaanin on perustellut päätöstään sillä, että valittajan pro gradu -työ on dekaanin samana päivänä tekemällä päätöksellä hylätty, eikä valittaja siten ole suorittanut hyväksytysti tutkinnon myöntämiseksi edellytettäviä syventäviä opintoja.

Asiassa on kysymys valittajan suorittaman filosofian maisterin oppiarvon peruuttamista koskevan päätöksen laillisuudesta. Asiassa on valituksen johdosta arvioitava, onko oppiarvo voitu peruuttaa.

Valittajan mukaan hän on laatinut pro gradu -työnsä vilpittömässä mielessä. Hän ei ole toiminut tahallisesti vaan kyse on ollut erehdyksestä. Tämän vuoksi hänen kohdallaan olisi riittäväksi seuraamukseksi voitu katsoa huomautuksen antaminen sekä lisäksi määräys pro gradu -työn korjaamisesta vaaditulle tasolle. Korjaamisen ja täydentämisen jälkeen pro gradu -työ olisi tullut hyväksyä. Valittajan kohdalla kerrannaisvaikutukset ovat olleet suuret. Asiassa tulisi ottaa koko kokonaisuus huomioon ja myöntää valittajalle maisterin tutkinto. Lisäksi valittajan mukaan maisterin oppiarvon peruuttaminen on lakiin perustumaton, koska yliopistojen tutkinnoista annettu asetus, yliopistolaki tai muukaan laki ei sisällä pykälää, joka mahdollistaisi jo myönnetyn oppiarvon peruuttamisen.

Yliopiston valituksen johdosta antaman lausunnon mukaan asiassa on ollut kysymys opinnäytteen arvostelusta ja sen perusteella tehdystä opinnäytteen hylkäämisestä, jonka välittömänä seurauksena on ollut maisterintutkinnon peruuttaminen. Mikäli hallinto-oikeus päättäisi, että dekaanilla ei ole ollut oikeutta peruuttaa valittajan maisterintutkintoa, hallinto-oikeus käyttäisi tosiasiallisesti yliopiston autonomiaan kuuluvaa opintosuoritusten arvosteluun kuuluvaa toimivaltaa. Yliopiston näkemyksen mukaan pro gradu -työn arviointia ja maisterintutkinnon peruuttamista koskevat päätökset kytkeytyvät toisiinsa siten, ettei niiden lainmukaisuutta ole mahdollista tarkastella erikseen. Lausunnon mukaan pro gradu -työn hylkäämisestä huolimatta muut valittajan opintosuoritukset jäävät voimaan opintorekisteriin. Valittajalla on siten mahdollisuus laatia uusi pro gradu -työ hyväksyttävässä muodossa ja anoa uudelleen maisterintutkintoa.

Oikeudellinen arviointi ja johtopäätös

Hallinto-oikeus toteaa, että yliopistolaissa (558/2009) tai muuallakaan laissa ei säädetä maisterin oppiarvon peruuttamisesta. Lainsäädännöstä ei siis ilmene myöskään, missä menettelyssä mahdollisesta peruuttamisesta olisi päätettävä. Hallinto-oikeuden arvion mukaan tämän tyyppiset tilanteet on oikeusjärjestelmän yleiset opit huomioiden ratkaistava lain ja oikeusperiaatteiden tulkinnalla.

Tiedekunnan päätös maisterin oppiarvon myöntämisestä ja dekaanin päätös myönnetyn oppiarvon peruuttamisesta ovat hallintolaissa tarkoitettuja hallintopäätöksiä. Yliopistolain 83 §:n mukaan yliopiston hallintoasiassa antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeus on siten toimivaltainen tuomioistuin käsittelemään maisterin oppi-

arvon peruuttamista koskevan asian. Se, että pro gradu -työn hylkäämistä koskevalla päätöksellä ja maisterin oppiarvon peruuttamista koskevalla päätöksellä on yliopiston lausunnosta ilmenevällä tavalla kytkenä toisiinsa, ei

anna aihetta arvioida asiaa toisin. Hallinto-oikeus ei tällä päätöksellään puutu valittajan pro gradu -työn arviointia koskeviin päätöksiin.

Hallinto-oikeus toteaa, että luonnontieteiden ja metsätieteiden tiedekunnan 21.12.2011 tekemä päätös myöntää valittajalle filosofian maisterin (FM) oppiarvo on saanut lainvoiman, koska siihen ei ole aikanaan haettu muutosta. Lainvoiman saaneen päätöksen pysyvyyteen liittyy hallintolain 6 §:ssä säädetty luottamuksensuoja. Säännöksen nojalla viranomaisten toimien on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

Hallintolain 6 §:ää koskevien lain esitöiden (HE 72/2002) mukaan luottamuksensuojaperiaate merkitsee ennen muuta yksilön suoja julkista valtaa vastaan. Luottamuksen suojaamisen keskeisenä sisältönä on, että yksityisen tulee voida luottaa viranomaisten toiminnan oikeellisuuteen ja virheettömyyteen sekä viranomaisten tekemien hallintopäätösten pysyvyyteen. Periaatteen soveltamisessa on kysymys siitä, millä edellytyksillä yksityinen oikeussubjekti voi luottaa julkista valtaa käyttäen tehdyn päätöksen pysyvyyteen ja minkälainen turva tällä on viranomaisten toiminnan odottamattomia muutoksia vastaan. Luottamuksensuojaperiaate rajoittaa edunsvovien päätösten peruuttamista taannehtivin vaikutuksin ja yleensäkin päätösten muuttamista yksityiselle haitalliseen suuntaan.

Hallinto-oikeus toteaa, että maisterin oppiarvon myöntämisellä on ollut suuri merkitys valittajalle ja että oppiarvon peruuttaminen on selvästi haitallista hänelle. Valittajalla on siten asiassa merkittävä oikeusturvatarve. Valittajan maisterin oppiarvo on peruutettu yli vuosi sen myöntämisen jälkeen. Hallinto-oikeuden arvion mukaan valittajalla on luottamuksensuojaperiaatteen nojalla ollut vahva suoja luottaa myönnetyn oppiarvon pysyvyyteen. Vahvaa suojaa tukee erityisesti se, että valittajan pro gradu -työ on ennen oppiarvon myöntämistä tarkastettu erityisessä tarkastusmenettelyssä, jossa mahdolliset virheellisyydet tai plagiointi tulisi lähtökohtaisesti havaita.

Hallintolain 6 §:ää koskevien lain esitöiden (HE 72/2002) mukaan luottamuksen suojan saaminen edellyttää kuitenkin, että yksityinen ei ole menettelyt tietoisesti lainvastaisesti tai antanut virheellisiä tai olennaisesti puutteellisia tietoja viranomaiselle.

Valittajan mukaan hän on laatinut pro gradu -työnsä vilpittömässä mielessä. Hän ei ole toiminut tahallisesti, vaan kyse on ollut erehdyksestä lähdeviitteiden ja viittaustekniikoiden suhteen. Hallinto-oikeuden arvion mukaan asiassa ei ole täyttä varmuutta siitä, että valittajan virheellinen menettely olisi ollut tietoista. Hallinto-oikeus toteaa, että virheelliset ja puutteelliset tiedot olisi pitänyt havaita ja niihin olisi tullut puuttua jo erityisessä tarkastusmenettelyssä. Koska pro gradu -työ on hyväksytty edellä kuvatussa tarkastusmenettelyssä ja koska valittajalle on sen johdosta myönnetty maisterin oppiarvo, on hänellä hallinto-oikeuden arvion mukaan ollut perusteltu syy luottaa oppiarvon pysyvyyteen.

Edellä kerrotuin perustein hallinto-oikeus on tullut siihen johtopäätökseen, että dekaani ei ole voinut luottamuksensuojaperiaatteen velvoittavuus huomioiden peruuttaa valittajan filosofian maisterin oppiarvoa sillä perusteella, että valittajan pro gradu -työ oli asiavirheen korjaamista koskevien säännösten perusteella hylätty. Dekaanin päätös on siten hallintolain 6 §:n vastaisena kumottava.

Hallinto-oikeus toteaa lopuksi, että lainvoimaisen hallintopäätöksen purkaminen on mahdollista hallintolainkäyttölain 63 §:ssä säädetyin edellytyksin. Toisin kuin hallinto-oikeus tässä päätöksessään, korkein hallinto-oikeus voi lainvoiman saaneen päätöksen purkamista koskevaa hakemusta käsitellessään huomioida muun muassa päätöksen vaikutukset yksityiseen etuun ja julkisen edun vaatimukset sekä punnita osapuolten oikeussuojan tarvetta ja lainvoiman saaneen päätöksen purkamisen vaikutuksia.

Päätös valittajan avustajalle maksettavasta palkkiosta

Valittajan avustaja on vaatinut hänelle määrättävän palkkion korottamista, koska toimeksianto on jouduttu hoitamaan pääasiallisesti englannin kielellä.

Oikeusapulain 17 §:n 1 momentin nojalla yksityiselle avustajalle vahvistetaan kohtuullinen palkkio tarpeellisista toimenpiteistä niihin käytetyn ajan perusteella.

Oikeusavun palkkioperusteista annetun valtioneuvoston asetuksen 8 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan avustajan palkkiota korotetaan enintään 20 prosenttia, jos tehtävä joudutaan avustajasta riippumattomista syistä suorittamaan vieraalla kielellä.

Hallinto-oikeus toteaa, että avustaja on joutunut suorittamaan valittajan avustamisen vieraalla kielellä. Hallinto-oikeuden arvion mukaan avustaja on kuitenkin jo laskutuksessaan huomioinut vieraan kielen käyttämisestä aiheutuneen vaivan toimenpiteisiin käytetyssä ajassa. Avustaja on vaatinut palkkiota 22,89 tunnin perusteella. Hallinto-oikeuden arvion mukaan vaatimus on oikeusapulain 17 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla kohtuullinen huomioiden vieraan kielen käyttämisen. Mikäli toimenpiteet olisi suoritettu suomen kielellä, olisi palkkiovaatimusta pidettävä asian laatuun ja laajuuteen nähden korkeana. Tämän johdosta hallinto-oikeus arvioi, että avustajan palkkio on riittävä ilman, että se määrätään maksettavaksi oikeusavun palkkioperusteista annetun valtioneuvoston asetuksen 8 §:ssä tarkoitetulla tavalla korotettuna. Vaatimus on siten hylättävä.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut ja
Yliopistolaki 3 §
Hallinto-oikeuslaki 3 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Valitusosoitus on liitteenä (LO 00.33 V).

Päätöksen ovat tehneet hallinto-oikeuden jäsenet Jukka Hartikainen, Pirjo Salesvuo ja Anu Klemetti.

Esittelijäjäsen Anu Klemetti

Jakelu**Päätös**

██████████
Lakimies ██████████, saantitodistuksin
Asianajotoimisto ██████████

suomen ja englannin kielellä

Oikeudenkäyntimaksu

maksutta

Jäljennös

Itä-Suomen yliopiston luonnontieteiden ja metsätieteiden tiedekunnan dekaani/
██

Tiedoksi

Itä-Suomen yliopiston muutoksenhakulautakunta

